

Sygn. akt XXV C 124/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. Edyta Bryzgalska

Protokolant: sekretarz sądowy Amanda Mioduszevska

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C., (...)k.s. z siedzibą w P. (C.)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. oraz (...) k.s. z siedzibą w P. (C.) solidarnie na rzecz powoda Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad kwotę 373.920 zł (słownie: trzysta siedemdziesiąt trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia złotych) z:

– ustawowymi odsetkami od kwoty 338.250 zł (słownie: trzysta trzydzieści osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) od dnia 10 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.,

– ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 338.250 zł (słownie: trzysta trzydzieści osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

– ustawowymi odsetkami od kwoty 35.670 zł (słownie: trzydzieści pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt złotych) od dnia 1 listopada 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.,

– ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 35.670 zł (słownie: trzydzieści pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt złotych) od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

II. obciąża pozwanych (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. oraz (...) k.s. z siedzibą w P. (C.) kosztami procesu w całości, pozostawiając szczegółowe rozliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt XXV C 124/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 kwietnia 2016 r. Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad wniósł o zasądzenie od pozwanych: (...) spółka

z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. i (...) k.s. z siedzibą

w P. (C.) solidarnie kwoty 373.920,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot:

a) 338.250,00 zł od dnia 10 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,

b) 35.670,00 zł od dnia 1 listopada 2014 r. do dnia zapłaty (omyłkowo określony w żądaniu pozwu rok 2011 sprostowano pismem procesowym z dnia 17 marca 2017 r. k.645-660),

a także o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości minimalnego wynagrodzenia, według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko powód podniósł, że w dniu 1 sierpnia 2011 r. jako zamawiający (inwestor) zawarł umowę nr (...), zwaną w pozwie umową podstawową,

z konsorcjum wykonawców, w skład którego wchodził między innymi pozwani – (...)

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w C. jako następcą prawny (...) sp. z o.o. oraz (...)k.s. z siedzibą w P.. Na mocy podpisanej umowy pozwani jako wykonawcy inwestycji zobowiązali się do „kontynuacji projektowania

i wykonania robót budowlanych w zakresie Autostrady (...) od S. do K. na odcinku od km 411+465,8 do km 431+500”. Przy realizowaniu inwestycji wykonawcy zatrudniali podwykonawców. Jednym z nich było Przedsiębiorstwo (...)

(...) sp. z o.o. z siedzibą we W., z którym w dniu 28 marca 2012 r. została podpisana umowa nr (...), zmieniona następnie aneksami nr (...). Podpisanie umowy z powyższym podwykonawcą zatwierdził – na wniosek Inżyniera Kontraktu umowy podstawowej – przedstawiciel powoda – Kierownik Projektu umowy podstawowej. Na podstawie umowy podwykonawczej zlecono podwykonawcy kompleksową obsługę laboratoryjną (badania laboratoryjne i polowe) na odcinku C Autostrady (...) od km 411+465,8 do km 431+500, w tym między innymi przygotowanie dokumentów wymaganych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych

i Autostrad dotyczących przeprowadzonych badań laboratoryjnych i ich odbioru, a także przygotowanie pełnej dokumentacji powykonawczej przeprowadzonych badań, której odbiór zostanie potwierdzony protokołem przekazania. Pomimo kompleksowego wykonania przez podwykonawcę zakresu umowy podwykonawczej wykonawcy nie opłacili wystawionych przez podwykonawcę faktur o numerach: (...), w następstwie czego podwykonawca wystąpił do powoda z żądaniem zapłaty wynagrodzenia za wykonane prace. Po dokonaniu weryfikacji żądania podwykonawcy m.in. u wykonawcy (wykonawca stwierdził, że roszczenia podwykonawcy są uzasadnione i nie zgłasza do nich zastrzeżeń), powód wypłacił Przedsiębiorstwu(...) sp.

z o.o. z siedzibą we W. łącznie kwotę 373.920 zł, której zwrotu od wykonawców dochodzi w ramach odpowiedzialności solidarnej na podstawie przepisów – art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c., art. 471 k.c., art. 376 § 1 k.c. i art. 518 § 1 pkt 1 k.c. Z ostrożności procesowej, w przypadku kwestionowania zgłoszonej na pierwszym miejscu podstawy prawnej żądania, powód wskazał, że jego żądanie ma także swoje uzasadnienie w przepisach ustawy z dnia 28 czerwca 2012 r. o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających

z realizacji udzielonych zamówień publicznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 891), zwłaszcza

w przepisie jej art. 11 ust. 1 przyznającego zamawiającemu roszczenie wobec wykonawcy

o zwrot środków wypłaconych podwykonawcy. Pozwani pomimo wezwania do zapłaty nie uregulowali bowiem należności (pozew k. 2-17).

Pozwany (...) sp. z o.o. z siedzibą w C. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował powództwo co do zasady i wysokości, podnosząc, że powód nie był zobowiązany do dokonania zapłaty na rzecz podwykonawcy zgodnie z art. 647¹ § 5 k.c., gdyż umowa podwykonawcza jako umowa o świadczenie usług nie była objęta solidarną odpowiedzialnością, a ponadto powód jako inwestor nie wyraził zgody na zawarcie umowy przez pozwanych z podwykonawcą (powód nie wykazał bowiem umocowania T. K. i A. Ł. do reprezentowania powoda w zakresie zatwierdzania podwykonawców). Pozwany zarzucił również, że powód nie wykazał wszystkich przesłanek swojego roszczenia regresowego, a w szczególności, aby na skutek wypłaty środków na rzecz podwykonawcy poniósł on szkodę, a także nie wykazał, aby jego wierzytelność mogła zostać zaspokojona na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 czerwca 2012 r. o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających z realizacji udzielonych zamówień publicznych. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł, że powodowi nie przysługuje w stosunku do niego roszczenie regresowe w zakresie całości kwoty wypłaconej podwykonawcy, lecz co najwyżej w wysokości trzeciej części kwoty wypłaconej podwykonawcy, tj.

124.600,00 zł. Pozwany zakwestionował również żądanie zasądzenia odsetek od dat wskazanych w pozwie albowiem powód nie wezwał pozwanego do zapłaty kwot wskazanych w pozwie.

Niezależnie od powyższego pozwany złożył wniosek o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia sprawy, toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt XXV C 1278/15 pomiędzy tymi samymi stronami,

a której wynik jego zdaniem miałby wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy w związku

z dokonywaną w tym postępowaniu oceną skutków prawnych, jakie wywołało odstąpienie od kontraktu nr (...) z dnia 1 sierpnia 2011 r. na kontynuację projektowania i wykonania robót budowlanych w zakresie Autostrady (...) od S. do K. na odcinku od km 411+465,8 do km 431+500 (odpowiedź na pozew k. 229 - 258).

Także drugi z pozwanych (...) k.s. z siedzibą w P. wniósł

o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Kwestionując powództwo co do zasady i wysokości, pozwany Ad 2 podniósł analogiczne twierdzenia

i zarzuty, do tych które przedstawił pozwany Ad 1 w swojej odpowiedzi na pozew, a na potwierdzenie swoich twierdzeń przedłożył dokumenty identyczne z tymi przedłożonymi przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w C.. Pozwany Ad 2 podniósł dodatkowo, że według jego wiedzy roszczenie powoda o zapłatę powyższych kwot wygasło wskutek realizacji gwarancji należytego wykonania umowy na okres rękojmi za wady nr (...) z dnia 26 lutego 2014 r. udzielonej w związku z kontraktem przez Bank (...). W treści not księgowych wskazano bowiem, że brak zapłaty

w określonym terminie płatności będzie traktowane jako uchybienie wykonawcy i uprawnia zamawiającego do wniesienia żądania zapłaty z tytułu zabezpieczenia (gwarancji) na podstawie Subklauzuli 4.2 (ii) Warunków Kontraktu (odpowiedź na pozew k.373 - 409).

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2017 r. oddalający powództwo został uchylony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dniem 6 grudnia 2018 r., sygn. akt VI ACa 1011/17, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie z uwagi na zasadniczą sprzeczność pomiędzy rozstrzygnięciem wskazanym w sentencji wyroku a jego motywami wskazującymi na zasadność dochodzonego roszczenia.

Na rozprawie w dniu 28 czerwca 2019 r. strony podtrzymywały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 sierpnia 2011 r., na podstawie przeprowadzonej procedury udzielenia zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki, została zawarta przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, umowa nr (...) z Konsorcjum wykonawców, w skład którego wchodziły następujące podmioty – (...) S.A. z siedzibą w W., (...)Sp.

z o.o. z siedzibą w C. oraz (...) k.s. z siedzibą w P.. Na mocy podpisanej umowy wykonawcy zobowiązali się wobec Skarbu Państwa jako zamawiającego do kontynuacji projektowania i wykonania robót budowlanych w zakresie Autostrady (...) od S. do K. na odcinku od km 411+465,8 do km 431+500. W myśl przepisu § 2 ust. 2 podpisanej umowy jej szczegółowy zakres określały następujące dokumenty jako załączniki do niej – Warunki Szczególne Kontraktu (część II), Warunki Ogólne Kontraktu (część I), Program Funkcjonalno-Użytkowy wraz z załącznikami, Załącznik do oferty – Dane Kontraktowe, Oferta Wykonawcy wraz z Wykazem Cen i wszelkie inne dokumenty dołączone do kontraktu. Zgodnie z umową prace projektowe i roboty budowlane miały zostać rozpoczęte w dniu podpisania umowy, a ich ukończenie miało nastąpić do dnia 15 października 2012 r.

W § 4 umowy strony postanowiły, że z uwagi na płatności jakie zamawiający ma dokonać na rzecz wykonawcy, wykonawca zobowiązuje się sporządzić dokumenty zdefiniowane w subklauzuli 1.1.6.1. Warunków kontraktu, wykonać i ukończyć roboty oraz usunąć wszystkie wady i dotrzymać warunków gwarancji jakości, w pełnej zgodności z postanowieniami umowy, w zamian za co zamawiający zobowiązuje się zapłacić wynagrodzenie.

W § 6 ust. 2 umowy wykonawca działający jako Konsorcjum zobowiązał się spowodować, że w umowie konsorcjalnej zostaną zamieszczone i pozostaną w mocy przez cały czas trwania umowy odpowiednie postanowienia stanowiące podstawę do uznania członków Konsorcjum za dłużników solidarnych z tytułu zobowiązań wynikających z niniejszej umowy, jak również wierzycieli solidarnych uprawnionych do świadczeń określonych w niniejszej umowie.

dowód: akt umowy k. 28-29, umowa konsorcjum k.653 -660

Zgodnie z subklauzulą 1.14 Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu (k.72v) jeżeli wykonawcą stanowi Konsorcjum, to osoby te będą uważane za solidarnie odpowiedzialne przed zamawiającym za wykonanie kontraktu; powiadomią one zamawiającego o swoim partnerze wiodącym, który będzie miał pełnomocnictwa do podejmowania decyzji wiążących wykonawcę i każdą z tych osób; wykonawca w żadnym wypadku nie zmieni swojego składu, zaś zmiana statusu prawnego nie nastąpi bez uprzedniej zgody zamawiającego.

Subklauzula 4.1 Warunków Ogólnych Kontraktu określała ogólne zobowiązania wykonawcy. M.in. nakładała ona na wykonawcę obowiązek dostarczenia dokumentów wyspecyfikowanych w kontrakcie. Roboty miały obejmować każdą pracę, która była konieczna dla spełnienia Wymagań Zamawiającego lub która jest implikowana przez kontrakt.

Zgodnie z subklauzulą 4.4. Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu (k.75-75v) wykonawca nie mógł podzlecić innych robót niż wskazane w Załączniku do Oferty – Dane kontraktowe, bez zgody zamawiającego; powierzenie jakichkolwiek pracy podwykonawcy wymagało uzasadnienia na piśmie

i akceptacji zamawiającego. W tym celu wykonawca był zobowiązany do przedłożenia zamawiającemu, za pośrednictwem Inżyniera, informacji o zamiarze zatrudnienia podwykonawcy, określając zakres prac przewidzianych do podzlecenia w zakresie wskazanym w Załączniku do Oferty – Dane kontraktowe, a także projektu umowy wykonawcy z podwykonawcą wraz z podanym wynagrodzeniem podwykonawcy. Po uzyskaniu zgody zamawiającego wykonawca był zobowiązany do przedłożenia umowy zawartej z podwykonawcą wraz z podaniem wynagrodzenia podwykonawcy o treści zgodnej z zatwierdzonym przez zamawiającego projektem umowy. W przypadku powierzenia przez wykonawcę realizacji robót podwykonawcy, wykonawca był zobowiązany do dokonania we własnym zakresie zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy z zachowaniem terminów płatności określonych w umowie z podwykonawcą. Jeżeli zatwierdzony przez zamawiającego podwykonawca wystąpi na piśmie z oświadczeniem do zamawiającego, że wykonawca nie dokonuje płatności za wykonane roboty, które zostały odebrane

i poświadczony do zapłaty w Świadectwie Płatności przez Inżyniera, to zamawiający wezwie wykonawcę do dostarczenia w terminie 7 dni od daty doręczenia takiego powiadomienia dowodów, że sumy należne podwykonawcy zostały zapłacone albo że zobowiązanie do zapłaty wygasło w inny sposób niż poprzez zapłatę. Jeżeli po takim wezwaniu wykonawca nie dostarczy dowodów, że sumy należne podwykonawcy zostały zapłacone albo też nie przedstawi racjonalnych i uzasadnionych zarzutów wobec podwykonawcy, to zamawiający po zapłaceniu należności bezpośrednio podwykonawcy według zasady solidarnej odpowiedzialności wynikającej z art. 647⁽¹⁾§ 5 k.c. będzie miał prawo potrącić sumę równą tej należności z wierzytelności wykonawcy względem zamawiającego zgodnie z zapisami subklauzuli 2.5, a po dokonaniu zapłaty przez zamawiającego na rzecz podwykonawcy, wykonawca nie będzie uprawniony do powoływania się wobec zamawiającego na te zarzuty wobec podwykonawcy, o których zamawiający nie został poinformowany przez wykonawcę. Zamawiający i wykonawca uzgodnili również, że umowy z podwykonawcami, które będzie zawierać podwykonawca działający jako Konsorcjum będą zawierane w imieniu i na rzecz wszystkich uczestników Konsorcjum.

Subklauzula 4.9 Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu (k.77) zobowiązywała wykonawcę do przygotowania i przedłożenia Inżynierowi Programu Zapewnienia Jakości, zgodnie z wymogami zawartymi i opisanymi w Programie funkcjonalno-użytkowym, aby dostosować swoje działania do wymagań kontraktu, Inżynier był zaś uprawniony do audytu systemu w każdym jego aspekcie.

W subklauzuli 7.2 Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu uzupełnionym w Warunkach Szczególnych Kontraktu zobowiązano wykonawcę do przedłożenia Inżynierowi do przeglądu m.in. standardowych próbek producenta materiałów i próbek wyspecyfikowanych w kontrakcie, wszystko na koszt wykonawcy, a także odnośnych informacji, zgodnie z procedurami dotyczącymi Dokumentów Wykonawcy opisanymi w Subklauzuli 5.2. Na wykonawcy stosownie do subklauzuli 7.4 Warunków Ogólnych Kontraktu spoczywał również obowiązek dostarczenia m.in. całej aparatury, pomocy, dokumentów i innych informacji, materiałów i stosownie wykwalifikowanego

i doświadczonego personelu kierowniczego, jakie są konieczne do sprawnego przeprowadzenia wyspecyfikowanych prób. Wykonawcę obciążał również obowiązek bezzwłocznego przekazania Inżynierowi należyście poświadczonych sprawozdania z prób. Jeżeli w rezultacie badania, inspekcji, pomiaru lub dokonania prób, jakiegokolwiek materiały zostałyby uznane za wadliwe lub w inny sposób niezgodne z kontraktem, to Inżynier mógł takie materiały odrzucić z podaniem przyczyny. Wówczas wykonawcę obciążał obowiązek usunięcia wady i zapewnienia, że odrzucona pozycja, będzie odpowiadać wymaganiom kontraktu.

dowód: Warunki Ogólne Kontraktu k. 30-67 i Warunki Szczególne Kontraktu k. 68-89

Treść umowy nr (...) z dnia 1 sierpnia 2011 r. była dwukrotnie zmieniana. Najpierw aneksem nr 1 dokonano sprostowania oczywistych omyłek, które znalazły się w jej treści, a następnie w związku z otrzymanym przez Skarb Państwa w dniu 21 maja 2012 r. oświadczeniem syndyka masy upadłości (...) S.A.

o odstąpieniu od umowy nr (...) oraz w związku z intensyfikacją prac budowlanych podpisany został w dniu 29 maja 2012 r. aneks nr (...).

dowód: aneks nr (...) k. 90, aneks nr (...) k. 92

W umowie konsorcjum z dnia 26 lipca 2011 r. zawartej pomiędzy (...) S.A. z siedzibą w W., (...) Sp.

z o.o. z siedzibą w C. oraz (...) k.s. z siedzibą w P. zmienionej następnie Aneksem nr 1 członkowie konsorcjum jako lidera konsorcjum wskazali (...) S.A. Zgodnie z pkt III ppkt 2 umowy lider konsorcjum był uprawniony i umocowany do reprezentowania interesów konsorcjum przed zamawiającym oraz Inżynierem kontraktu, przyjmowania poleceń i instrukcji dla i w imieniu każdego

z partnerów konsorcjum oraz występowania we wszelkich sprawach związanych

z wykonywaniem inwestycji wobec zamawiającego w tym do przedłożenia gwarancji. Ponadto lider konsorcjum był zobowiązany przedkładać do wiadomości partnerom wszelką korespondencję prowadzoną w imieniu konsorcjum w sprawach realizacji kontraktu,

w szczególności z zamawiającym, inżynierem kontraktu i projektantem ((...) umowy konsorcjum). Był on również obowiązany m.in. prowadzić korespondencję, dokumentację postępu prac i rozliczeń, zgodnie z wymogami określonymi w kontrakcie (pkt III ppkt (...) lit.(...) i lit.(...) umowy konsorcjum).

W pkt I ppkt (...) umowy Konsorcjum strony Konsorcjum wskazały, że ponoszą względem zamawiającego wspólną, solidarną odpowiedzialność za realizację kontraktu.

dowód: umowa konsorcjum k. 653-660 i aneks k.661-665

Aneksem z dnia 5 marca 2012 r. członkowie Konsorcjum dokonali zmiany Lidera Konsorcjum ustanawiając nim (...) k.s. z siedzibą w P. (dowód: aneks (...)). Zmiana nastąpiła za zgodą powoda (bezsporne).

W dniu 28 marca 2012 r. wykonawca, reprezentowany przez (...) k.s. jako Lidera Konsorcjum, zawarł z Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W., za zgodą zamawiającego, umowę podwykonawczą nr (...). Na jej podstawie zlecono podwykonawcy kompleksową obsługę laboratoryjną (badania laboratoryjne i polowe) na odcinku(...) Autostrady (...) od km 411+465,8 do km 431+500, w tym między innymi sprawdzanie zgodności dostarczanych przez producentów partii materiałów, badanie procesów kontrolnych związanych z budową autostrady (...) na w/w odcinku w zakresie prac laboratoryjnych i kontrolnych, przygotowanie dokumentów wymaganych

przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad dotyczących przeprowadzonych badań laboratoryjnych i odbioru robót, a także przygotowanie pełnej dokumentacji powykonawczej przeprowadzonych badań, której odbiór zostanie potwierdzony protokołem przekazania (§ 1 ust. 2 i 3 umowy podwykonawczej). Szczegółowy zakres badań obejmował przeprowadzenie wszelkich niezbędnych badań zgodnie z Programem Funkcjonalno-Użytkowym (PFU), Specyfikacjami Technicznymi (ST) i Warunkami Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych (WWiORB) dla prac drogowych i branżowych, z wyłączeniem przepustów (§ 1 ust. 2 umowy podwykonawczej).

Podwykonawca był zobowiązany wykonać wszelkie prace w zakresie przeprowadzenia badań z częstotliwością przewidzianą w ST i WWiORB.

W § 13 umowy podwykonawczej strony zastrzegły, że umowa wejdzie w życie pod warunkiem udzielenia przez zamawiającego zgody na jej zawarcie lub zgody na podwykonawcę. Wykonawca zobowiązał się wobec podwykonawcy do przedłożenia umowy do akceptacji zamawiającego w terminie 3 dni roboczych, z zastrzeżeniem, że w przypadku braku zgody umowę uważa się za niezawartą.

dowód: umowa k. 93-97, pismo z dnia 15 marca 2013 r. k. 103, pismo z dnia 25 lutego 2014 r. k. 104

Powyższa umowa została zmieniona aneksami nr 1, 3 i 4 w zakresie dotyczącym czasu jej trwania, wysokości wynagrodzenia oraz zakresu prac, zatwierdzonymi z zastrzeżeniami przez Kierownika Projektu umowy podstawowej (dowód: aneksy k. 98, 99, 100, pismo z dnia 15 marca 2013 r. k. 103, pismo z dnia 25 lutego 2014 r. k. 104).

Pomimo kompleksowego wykonania przez podwykonawcę zakresu umowy podwykonawczej wykonawca nie opłacił wystawionych przez niego faktur o numerach (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...) za kompleksową obsługę laboratoryjną w okresach: (...) (...) (...) (...), (...) (...) (dowód: faktury k. 105-110). Podwykonawca wystawił noty odsetkowe i wezwał (...) k.s. spółka komandytowa Oddział w Polsce jako Lidera Konsorcjum do uregulowania należności (dowód: noty odsetkowe wraz z wezwaniami do zapłaty k. 111 – 112).

W związku z brakiem reakcji wykonawcy na powyższe wezwania i nieuregulowaniem wskazanych wyżej faktur, pismami z 27 marca 2014 r. i 18 czerwca 2014 r. podwykonawca wystąpił do powoda na podstawie art. 647⁽¹⁾§ 5 k.c. z żądaniem zapłaty wynagrodzenia za wykonane prace (dowód: pisma k.113-114 i k.115-116). Pismem z dnia 8 kwietnia 2014 r. powód, powołując się na klauzulę (...), zwrócił się do członków Konsorcjum o przedstawienie dowodów uregulowania faktur nr (...) za roboty, które były poświadczone przez Inżyniera, albo że zobowiązanie do zapłaty wygasło w inny sposób niż przez zapłatę, zastrzegając, że w przypadku nieprzedstawienia takich dowodów lub informacji, ureguje należność bezpośrednio podwykonawcy stosownie do art. 647⁽¹⁾§ 5 k.c., a następnie potrąci kwotę równą tej należności z wierzytelności wykonawcy względem zamawiającego (dowód: pismo k. 117). W odpowiedzi na powyższe pismo (...) k.s. spółka komandytowa Oddział w Polsce działając w imieniu wykonawcy pismem z dnia 15 kwietnia 2014 r. poinformował powoda, że roszczenia podwykonawcy z tytułu wskazanych w piśmie faktur jest uzasadnione i nie zgłaszają żadnych zastrzeżeń do tego roszczenia podwykonawcy albowiem jest ono zgodne z ich stanem zobowiązań (dowód: pismo k. 118).

Z analogicznym pismem, do tego z 8 kwietnia 2014 r., powód wystąpił w dniu 3 lipca 2014 r. w odniesieniu do należności wynikającej z faktury nr (...) na kwotę 35.670,00 zł (dowód: pismo k. 119). Pismem z dnia 15 lipca 2014 r. Konsorcjum firm (...)k.s. pod Ś. i (...) sp. z o.o. poinformowało powoda, że roszczenie jest uzasadnione i zgodne ze stanem ich zobowiązań, w związku z czym nie zgłasza zastrzeżeń (dowód: pismo k. 120).

Niezależnie od powyższego powód pismami z 8 kwietnia 2014 r. i 3 lipca 2014 r. zwrócił się do Inżyniera Rezydenta o potwierdzenie odebrania i poświadczenia przez Inżyniera do zapłaty w Świadectwie Płatności robót objętych dochodzonymi pozwem fakturami (dowód: pisma k. 121 i 124).

Pismami z 14 kwietnia 2014 r. i 15 lipca 2014 r. Inżynier Rezydent potwierdził, że faktury zostały wystawione zgodnie z umową podwykonawczą i aneksem nr 3 na kwoty odpowiadające miesięcznej stawce wynikającej z uzgodnionego przez strony wynagrodzenia ryczałtowego; podwykonawca wykonywał w powyższych okresach rozliczeniowych prace

laboratoryjne w oparciu m.in. o których wyniki, Inżynier dokonywał na rzecz wykonawców odbioru robót, co zostało potwierdzone w Przejściowych Świadectwach Płatności.

W powyższych pismach wskazano jednocześnie, że czynności związane z obsługą laboratoryjną nie stanowią wyodrębnionej pozycji w Wykazie Cen i jako takie nie podlegają odrębnemu odbiorowi i odrębnej płatności uwzględnionej w Świadectwie Płatności, jednakże wykonanie tych prac było niezbędne do odbioru robót, wobec czego należy uznać, że stanowią integralną część robót. Były one bowiem niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania budowy a wykonawca był zobowiązany warunkami kontraktu do ich realizacji. Kwoty za wykonanie badań zostały uwzględnione w robotach zrealizowanych przez wykonawcę i zostały potwierdzone poszczególnymi PŚP nr (...).

dowód: pisma k. 122-123 i 125

Po dokonaniu weryfikacji żądania podwykonawcy powód wypłacił Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. łącznie z tytułu wystawionych faktur kwotę 373.920 zł. W dniu 22 maja 2014 r. została wypłacona kwota 338.250 zł obejmująca należności z faktur: (...), (...), (...), (...), (...), a w dniu 19 sierpnia 2014r. – kwota 35.670 zł obejmująca należność z faktury nr (...) (dowód: potwierdzenia realizacji wniosku o wypłatę ze środków KFD k. 126 i k. 127).

Po dokonaniu powyższych płatności powód wystawił na rzecz (...) k.s. w P. notę księgową nr (...) z dnia 25 lipca 2014 r. i wezwał do jej uregulowania w terminie 7 dni od daty otrzymania. W pozycji numer (...) załącznika do noty księgowej zostały ujęte należności z faktur (...) (dowód: nota k.128 wraz z załącznikiem k.129).

Następnie powód wystawił w stosunku do pozwanego (...) k.s. notę księgową nr (...) z dnia 10 października 2014 r., w której załączniku pod pozycją (...) została ujęta kwota 35.670 zł z faktury nr (...). W nocie został wyznaczony 7-dniowy termin płatności od dnia otrzymania noty przez pozwanego (dowód: nota wraz z załącznikiem k.130-130v). Nota księgowa nr (...) wraz z zawartym w niej wezwaniem do zapłaty została doręczona pozwanemu w dniu 24 października 2014 r. (dowód: potwierdzenie odbioru k.131). Termin zapłaty upływał zatem w dniu 31 października 2014 r.

Do dnia zamknięcia rozprawy należności wynikające z powyższych not nie zostały uregulowane. Nie zostały one również potrącone z wynagrodzenia należnego wykonawcy w ramach Przejściowych Świadectw Płatności nr(...), (...) i (...).

dowód: faktura k.671, potwierdzenie realizacji wniosku o wypłatę k. 672-682, podsumowanie k.683-697, zestawienie k.697v-699, mail k. 700-701, faktura k.702-703, potwierdzenie realizacji wniosku o wypłatę k. 704-714, Przejściowe Świadectwo Płatności k.715, pismo k.716, wniosek o zatwierdzenie k.717-718, podsumowanie k.719-747, zestawienie k.748-751, Przejściowe Świadectwo Płatności k.752, podsumowanie k.753-781, zestawienie k.782-785

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów, których prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu i nie była kwestionowana przez strony. Stanowią one spójny, wzajemnie uzupełniający się i niezawierający wewnętrznych sprzeczności materiał dowodowy, pozwalający na ustalenie wszystkich faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.).

Za niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd uznał natomiast dokumenty zgromadzone w aktach sprawy XXV C 1278/15 Sądu Okręgowego w Warszawie i nie włączył ich w poczet materiału dowodowego. Przedmiotem niniejszego postępowania jest ocena zasadności roszczenia regresowego powoda jako inwestora w stosunku do pozwanych, na zlecenie których jako generalnych wykonawców inwestycji budowlanej podwykonawca w całości zrealizował swoje prace podwykonawcze, za które nie otrzymał swojej zapłaty, pomimo braku zastrzeżeń wykonawców do jego prac i ich zgody na dokonanie płatności przez inwestora w ramach solidarnej odpowiedzialności. Odstąpienie od umowy podstawowej z dnia 1 sierpnia 2011 r. pozostaje bez wpływu na ocenę zasadności dochodzonych przez powoda roszczeń.

Z tego samego powodu Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosków pozwanych o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., uznając, iż wynik toczącego się postępowania o sygnaturze akt XXV C 1278/15 nie miałyby bezpośredniego wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Podstawy ustaleń faktycznych Sądu nie mogły również stanowić pisma z 24 października 2011 r. (k. 101) i z 26 października 2011 r. (k. 102) albowiem nie dotyczyły one badanej w niniejszym postępowaniu umowy podwykonawczej. Związane były one z umową podwykonawczą nr (...) z dnia 8 sierpnia 2011 r., co wykazali pozwani dokumentami dołączonymi do odpowiedzi na pozew (dokumenty k.309-337 i k.339).

Z uwag na to, że w ocenie Sądu irrelevantna prawnie pozostawała kwestia odstąpienia przez pozwanych od umowy podstawowej, podstawy ustaleń Sądu nie stanowiły również pisma z: 14 listopada 2014 r., 1 i 22 grudnia 2014 r. o odstąpieniu od umowy (k.341-346, 351-354, 357-359) oraz wezwanie do przedstawienia gwarancji płatności z 3 listopada 2014 r. (k.361-367) i noty księgowe obejmujące inne należności pozwanych. Zgodnie bowiem z poglądami judykatury i doktryny skutki odstąpienia od umowy o roboty budowlane rozciągają się na przyszłość, a nie na przeszłość (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 grudnia 2015 r., I ACa 800/15, Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 stycznia 2016 r., I ACa 1504/15).

Sąd nie znalazł podstaw by zakwestionować prawdziwość zeznań A. Ł. choć niewiele wniosły one dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości. Znajduje ono uzasadnienie w treści subklauzuli 4.4. lit. e Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu (k.75-75v). Zgodnie z tym postanowieniem umowy powód jako zamawiający był obowiązany do uregulowania należności przysługujących zatwierdzonemu przez niego podwykonawcy, w okolicznościach niniejszej sprawy Przedsiębiorstwu (...)” sp. z o.o. z siedzibą we W., w sytuacji gdy pozwani jako wykonawca nie dokonali płatności za wykonane roboty, które zostały odebrane i poświadczone do zapłaty w Świadectwie Płatności przez Inżyniera. Warunkiem uregulowania należności było nieprzedłożenie przez wykonawcę w terminie 7 dni od daty doręczenia powiadomienia o skierowaniu do inwestora żądania podwykonawcy uregulowania płatności dowodów, że sumy należne podwykonawcy zostały zapłacone albo że zobowiązanie do zapłaty wygasło w inny sposób niż poprzez zapłatę.

W ocenie Sądu powyższe postanowienie umowy stanowi wystarczającą podstawę prawną do uznania żądania regresowego powoda jako uzasadnionego, niezależnie od oceny prawnej umowy łączącej wykonawcę z podwykonawcą (umowa o świadczenie usług czy też umowa o dzieło albo roboty budowlane). Zgodnie bowiem z art. 353⁽¹⁾ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z analizy przedłożonych do akt dokumentów jednoznacznie wynika, że zgodną wolą stron było uzyskanie przez wykonawcę zgody inwestora na każdego z podwykonawców i przyjęcie przez inwestora solidarnej odpowiedzialności z art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c. za uregulowanie należności przysługujących zatwierdzonym przez niego podwykonawcom w sytuacji braku zapłaty przez wykonawcę. W subklauzuli 4.4. Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu strony wyraźnie postanowiły, że wykonawca nie może podzlecić innych robót niż wskazane w Załączniku do Oferty – Dane kontraktowe, bez zgody zamawiającego; powierzenie jakichkolwiek prac podwykonawcy wymaga uzasadnienia na piśmie i akceptacji zamawiającego. W tym celu wykonawca był zobowiązany do przedłożenia zamawiającemu, za pośrednictwem Inżyniera, informacji o zamiarze zatrudnienia podwykonawcy, określając zakres prac przewidzianych do podzlecenia w zakresie wskazanym w Załączniku do Oferty – Dane kontraktowe, a także projektu umowy wykonawcy z podwykonawcą wraz z podanym wynagrodzeniem podwykonawcy. Po uzyskaniu zgody zamawiającego wykonawca był zobowiązany do przedłożenia

umowy zawartej z podwykonawcą wraz z podaniem wynagrodzenia podwykonawcy o treści zgodnej z zatwierdzonym przez zamawiającego projektem umowy.

Warunkiem uregulowania należności i powstania roszczenia regresowego było dopełnienie wymagań określonych przez strony w umowie, a konkretnie w subklauzuli 4.4. Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu.

W okolicznościach niniejszej sprawy stwierdzić należy, że powód skutecznie wyraził zgodę na zawarcie przez pozwanych działających w ramach Konsorcjum wykonawców umowy nr (...) z dnia 28 marca 2012 r., z podwykonawcą Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W., której przedmiotem była kompleksowa obsługa laboratoryjna (badania laboratoryjne i polowe) na odcinku C Autostrady (...) od km 411+465,8 do km 431+500, w tym między innymi sprawdzanie zgodności dostarczanych przez producentów partii materiałów, badanie procesów kontrolnych związanych z budową autostrady (...) na w/w odcinku w zakresie prac laboratoryjnych i kontrolnych, przygotowanie dokumentów wymaganych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad dotyczących przeprowadzonych badań laboratoryjnych i odbioru robót, a także przygotowanie pełnej dokumentacji powykonawczej przeprowadzonych badań, której odbiór zostanie potwierdzony protokołem przekazania (§ 1 ust. 2 i 3 umowy podwykonawczej). Szczegółowy zakres badań obejmował przeprowadzenie wszelkich niezbędnych badań zgodnie z Programem Funkcjonalno-Użytkowym (PFU), Specyfikacjami Technicznymi (ST) i Warunkami Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych (WWiORB) dla prac drogowych i branżowych, z wyłączeniem przepustów (§ 1 ust. 2 umowy podwykonawczej).

Po pierwsze, w § 13 umowy podwykonawczej strony zastrzegły, że umowa wejdzie w życie pod warunkiem udzielenia przez zamawiającego zgody na jej zawarcie lub zgody na podwykonawcę. Wykonawca zobowiązał się wobec podwykonawcy do przedłożenia umowy do akceptacji zamawiającego w terminie 3 dni roboczych, z zastrzeżeniem, że w przypadku braku zgody umowę uważa się za niezawartą. Gdyby zatem inwestor nie wyraził zgody na zawarcie umowy podwykonawczej bądź na podwykonawcę, to zgodnie z przytoczonym wyżej zdaniem drugim § 13 umowy podwykonawczej, umowa uważana byłaby za niezawartą. Tymczasem umowa obowiązywała, a podwykonawca przez kilka lat realizował jej postanowienia, wykonując określone prace na budowie. Wyniki przeprowadzonych badań laboratoryjnych stanowiły podstawę odbioru przez powoda robót wykonanych przez pozwanych.

Po drugie, strony umowy podwykonawczej zawierały do niej aneksy, o których akceptację wykonawca zwracał się do zamawiającego.

Po trzecie, zatwierdzenie podwykonawcy przez inwestora wynika z pism Inżyniera rezydenta K. M. z 15 marca 2013 r. i 25 lutego 2014 r. skierowanych do Kierownika Projektu A. Ł. umowy podstawowej w sprawie zatwierdzenia aneksów nr (...) do powyższej umowy, w których Inżynier Rezydent wskazuje, że: „...Inżynier przekazuje Aneks nr (...) z dnia 31.01.2013 r. do Umowy Podwykonawczej (...) zawarty z zatwierdzonym Podwykonawcą, tj. z firmą (...)” i „...Inżynier przekazuje (...) Aneks nr 4 do Umowy Podwykonawczej (...) zawarty z zatwierdzonym Podwykonawcą, tj. z firmą Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. (k.103 i 104).

Po czwarte, za nietrafne Sąd uznał zarzuty pozwanych, że A. Ł., a wcześniej jej poprzednik T. K. nie byli umocowania do reprezentowania powoda w zakresie zatwierdzania podwykonawców. Osoby te pełniły bowiem funkcję Kierownika Projektu i były umocowane do działania w imieniu powoda.

Po piąte, zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą może być wyrażona w sposób bierny (pasywny) oraz czynny (aktywny). Wyrażenie zgody w sposób bierny objawia się brakiem zgłoszenia na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy

z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie (art. 647¹ § 2 k.c.). Wyrażenie zgody w sposób czynny może nastąpić w sposób wyraźny pisemnie lub ustnie albo poprzez inne zachowanie inwestora, które w sposób dostateczny ujawnia jego wolę (art. 60 k.c.), w tym poprzez czynności faktyczne (w sposób dorozumiany), na przykład przez tolerowanie podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w jego dzienniku budowy, odbieranie od niego robót oraz dokonywanie podobnych czynności. Przepis art. 647¹ § 5 k.c. nie wiąże ponoszenia przez inwestora solidarnej z wykonawcą odpowiedzialności wobec podwykonawcy z uprzednim przedstawieniem inwestorowi przez wykonawcę umowy z podwykonawcą, ale wiąże tę odpowiedzialność z faktem wykonywania robót budowlanych przez podwykonawcę.

Okolicznością bezsporną w sprawie było, że Przedsiębiorstwo (...) i (...) Sp. z o.o. wykonywało na budowie kompleksową obsługę laboratoryjną w okresach: (...), (...), (...), (...), (...), (...), za którą wystawiło faktury (...) na łączną kwotę dochodzoną w pozwie, co zostało potwierdzone przez Inżyniera Rezydenta i uwzględnione w Przejściowych Świadczeniach Płatności.

Bezsporne było również, że powyższe należności nie zostały uregulowane przez wykonawcę. W pismach z 15 kwietnia 2014 r. i 15 lipca 2014 r. (...) k.s. spółka komandytowa Oddział w Polsce działając w imieniu wykonawcy, a w piśmie z 15 lipca 2014 r. także (...) sp. z o.o. potwierdzili inwestorowi zasadność roszczeń podwykonawcy z tytułu wskazanych w pismach faktur i nie zgłosili żadnych zastrzeżeń podnosząc, że jest ono zgodne z ich stanem zobowiązań (pisma k. 118 i 120).

Poza sporem pozostawała również kwestia uregulowania płatności należnych podwykonawcy z powyższych faktur przez inwestora.

Nie budziło również wątpliwości, że powód przed dokonaniem płatności na rzecz Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. we W. dopełnił wszystkich formalności określonych w subklauzuli 4.4. Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu. Po otrzymaniu pisma podwykonawcy z żądaniem zapłaty wynagrodzenia za wykonane prace na podstawie art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c., powód zwrócił się do członków Konsorcjum o przedstawienie dowodów uregulowania faktur za roboty, które były poświadczane przez Inżyniera, albo że zobowiązanie do zapłaty wygasło w inny sposób niż przez zapłatę, zastrzegając, że w przypadku nieprzedstawienia takich dowodów lub informacji, ureguluje należność bezpośrednio podwykonawcy stosownie do art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c., a następnie potrąci kwotę równą tej należności z wierzytelności wykonawcy względem zamawiającego. Jednocześnie wystąpił do Inżyniera Rezydenta o potwierdzenie odebrania i poświadczenia przez Inżyniera do zapłaty w Świadczeniu Płatności robót objętych dochodzonymi pozwem fakturami.

Powód wypłacił Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. należności wynikające z wystawionych faktur dopiero po dokonaniu ich weryfikacji i otrzymaniu stosownych odpowiedzi.

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że w świetle subklauzuli 4.4. Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu ziszczyły się wszystkie przesłanki powstania roszczenia regresowego inwestora. Wyraził on bowiem zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą; przyjął na siebie solidarną odpowiedzialność za uregulowanie płatności z niej wynikającej; prace objęte umową zostały wykonane, odebrane i uwzględnione w Przejściowych Świadczeniach Płatności; pozwani potwierdzili ich wykonanie, jak również istnienie należności objętych fakturami wskazanymi w pozwie, brak do nich zastrzeżeń.

W kontekście powyższego ocena prawna umowy łączącej wykonawcę z podwykonawcą (umowa o świadczenie usług czy też umowa o dzieło albo roboty budowlane) pozostaje bez wpływu na zasadność roszczenia powoda, skoro przyjął on na siebie odpowiedzialność za płatności wynikające z każdej umowy zawartej z zatwierdzonym przez siebie podwykonawcą. Niezależnie od powyższego oceniając umowę podwykonawczą z dnia 28 marca 2012 r. nr (...) zawartą przez wykonawcę, reprezentowanego przez (...) k.s. spółka komandytowa Oddział w Polsce jako Lidera Konsorcjum,

z Przedsiębiorstwem Podstawowych (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W., należy uwzględnić rolę jaką strony przypisały podzleconym pracom w procesie realizacji kontraktu przez pozwanych. Przedmiotem umowy podwykonawczej była kompleksowa obsługa laboratoryjna (badania laboratoryjne i polowe) na odcinku (...) Autostrady (...) od km 411+465,8 do km 431+500, w tym między innymi sprawdzanie zgodności dostarczanych przez producentów partii materiałów, badanie procesów kontrolnych związanych z budową autostrady (...) na w/w odcinku w zakresie prac laboratoryjnych i kontrolnych, przygotowanie dokumentów wymaganych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad dotyczących przeprowadzonych badań laboratoryjnych i odbioru robót, a także przygotowanie pełnej dokumentacji powykonawczej przeprowadzonych badań, której odbiór zostanie potwierdzony protokołem przekazania (§ 1 ust. 2 i 3 umowy podwykonawczej). W pismach z 14 kwietnia 2014 r. i 15 lipca 2014 r. do Kierownika Projektu Inżynier Rezydent wyraźnie wskazuje, że w oparciu m.in. o wyniki prac laboratoryjnych podwykonawcy, Inżynier dokonywał na rzecz wykonawców odbioru robót, co zostało potwierdzone w Przejściowych Świadectwach Płatności. W powyższych pismach wskazano jednocześnie, że „...czynności związane z obsługą laboratoryjną nie stanowiły wyodrębnionej pozycji w Wykazie Cen i jako takie nie podlegały odrębnemu odbiorowi i odrębnej płatności uwzględnionej w Świadectwie Płatności, jednakże wykonanie tych prac było niezbędne do odbioru robót, wobec czego należy uznać, że stanowią integralną część robót. Były one bowiem niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania budowy a wykonawca był zobowiązany warunkami kontraktu do ich realizacji. Kwoty za wykonanie badań zostały uwzględnione w robotach zrealizowanych przez wykonawcę i zostały potwierdzone poszczególnymi PŚP nr (...).”. Z treści powyższych pism, a także z pisma Inżyniera Rezydenta K. M. do Kierownika Projektu T. K. z 24 października 2011 r. (k.101), które wprawdzie nie dotyczy realizacji niniejszego kontraktu, lecz innego łączącego te same strony i odnoszącego się do potrzeby zawarcia umowy

z Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. jako podwykonawcą, jednoznacznie wynika, że obsługę laboratoryjną strony traktowały jako integralny element każdej roboty budowlanej, ściśle związany z realizacją obiektu budowlanego i tworzącego wraz z nim jednolitą całość. Dlatego też w umowie podwykonawczej jej strony wyraźnie wskazały, że szczegółowy zakres badań obejmuje przeprowadzenie wszelkich niezbędnych badań zgodnie z Programem Funkcjonalno-Użytkowym (PFU), Specyfikacjami Technicznymi (ST) i Warunkami Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych (WWiORB) dla prac drogowych i branżowych, z wyłączeniem przepustów (§ 1 ust. 2 umowy podwykonawczej). Nie można też pominąć, że przedmiotem umowy podwykonawczej była nie tylko obsługa laboratoryjna, ale również wykonanie dokumentacji powykonawczej, która stanowi zmaterializowany rezultat prac wykonywanych przez podwykonawcę i mieści się w konstrukcji umowy o dzieło.

Mając powyższe na względzie w okolicznościach niniejszej sprawy badaną umowę podwykonawczą można zakwalifikować jako umowę o roboty budowlane objętą zakresem zastosowania art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c., zgodnie z którym zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Takie bowiem znaczenie tym pracom nadały same strony i przedstawiana obecnie odmienna interpretacja pozwanych nie może niweczyć wcześniejszych ustaleń stron w tym zakresie. Jeszcze raz należy bowiem podkreślić, że wykonanie badań laboratoryjnych było warunkiem sine qua non prowadzenia robót budowlanych przez pozwanych i ich odbioru przez służby powoda, a koszt tych badań był uwzględniony w poszczególnych robotach budowlanych. Pozwani byli związani Programem Funkcjonalno-Użytkowym (PFU), Specyfikacjami Technicznymi (ST)

i Warunkami Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych (WWiORB), a subklauzula 7.2 Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu uzupełnionym w Warunkach Szczególnych Kontraktu zobowiązywała wykonawcę do przedłożenia Inżynierowi do przeglądu m.in. standardowych próbek producenta materiałów i próbek wyspecyfikowanych w kontrakcie, wszystko na koszt wykonawcy, a także odnośnych informacji, zgodnie z procedurami dotyczącymi Dokumentów Wykonawcy opisanymi w Subklauzuli 5.2. Na wykonawcy stosownie do subklauzuli 7.4 Warunków Ogólnych Kontraktu spoczywał również obowiązek dostarczenia m.in. całej aparatury, pomocy, dokumentów i innych informacji, materiałów i stosownie wykwalifikowanego i doświadczonego personelu kierowniczego, jakie są konieczne do sprawnego przeprowadzenia wyspecyfikowanych prób. Wykonawcę obciążał również obowiązek bezzwłocznego przekazania Inżynierowi należycie poświadczonych sprawozdania z prób. W tej sytuacji uzasadnione jest przekonanie Sądu, że rezultat świadczenia podwykonawcy spełnionego na podstawie umowy

z wykonawcą składał się na obiekt stanowiący przedmiot świadczenia wykonawcy w ramach zawartej z inwestorem umowy o roboty budowlane. Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. realizowało część świadczeń wykonawcy wynikających z umowy podstawowej. Takie też założenie legło u podstaw przyjęcia na siebie przez powoda odpowiedzialności solidarnej, o której mowa

w art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c., za płatności wynikające z umowy podwykonawczej. Z powyższych względów na gruncie niniejszej sprawy konstrukcja obiektu z art. 647 k.c. winna być rozumiana szerzej niż wynikałoby to z definicji obiektu w rozumieniu prawa budowlanego (wykładania językowa), to jest powinna być traktowana jako efekt robót budowlanych stanowiący funkcjonalną całość (wykładnia celowościowa).

Żądanie powoda należy zatem uznać za usprawiedliwione także w świetle art. 647¹ § 5 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.10.2008 r., I CSK 106/08, Biul. SN 2009/3, Legalis nr 126579, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 25.04.2014 r., I ACa 244/14, LEX nr 1563514, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 03.07.2014 r., I ACa 242/14, LEX nr 1509109). Zapłata wynagrodzenia podwykonawcy przez inwestora na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. stanowi zaspokojenie cudzego długu, przez co inwestor nabywa spleconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty na mocy art. 518 § 1 pkt. 1 k.c. i wstępuje

w prawa zaspokojonego wierzyciela (por. SN w orzeczeniu z 17.02.2011 r., IV CSK 293/10, LEX nr 1111016 i Sąd Apelacyjny w Warszawie w orzeczeniu z 24.02.2015 r., I ACa 1240/14, LEX nr 1659147). Przepis art. 518 k.c. przewiduje ustawowe wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela, czyli tzw. subrogację ustawową (cessio legis). Przez zapłatę cudzego długu, o której mowa w art. 518 § 1 pkt 1 k.c., należy rozumieć również wykonanie własnego zobowiązania, z którego wynika odpowiedzialność za cudzy dług (K. Kaczanowski, Glosa do uchwały SN z dnia 16.07.1997 r. III CZP 22/97, LEX nr 31154). Taki charakter ma odpowiedzialność inwestora na podstawie art.

647¹ § 5 k.c. Treść stosunków prawnych nawiązanych w związku z wykonaniem obiektu przewidzianego w umowie o roboty budowlane rozstrzyga, kto w ostatecznym rozliczeniu winien ponieść ciężar zapłaty wynagrodzenia należnego poszczególnym podmiotom. W zależności od stanu faktycznego danej sprawy należy między innymi uwzględnić przy tym kwoty zapłacone przez inwestora. Dlatego inwestor płacący w ramach art. 647¹ § 5 k.c. wynagrodzenie podwykonawcy, który faktycznie wykonał prace na danej inwestycji, nabywa na podstawie art. 518 § 1 pkt. 1 k.c. przeciwko wykonawcy wierzytelność o zwrot zapłaconej sumy. Nabyta w ten sposób wierzytelność może być przedstawiona do potrącenia z wierzytelnościami wzajemnymi wykonawcy lub w inny sposób dochodzona przez inwestora od wykonawcy,

o czym rozstrzyga ostatecznie treść stosunku prawnego, którego przedmiotem jest wykonanie określonego obiektu budowlanego.

Na gruncie przywołanych wyżej regulacji art. 518 § 1 k.c. w zw. z art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c.

i subklauzuli 4.4. lit. e Szczególnych Warunków Kontraktu stwierdzić należało, że powód, zaspokajając roszczenia podwykonawcy pozwanych o zapłatę wynagrodzenia za wykonane prace podwykonawcze, wstąpił w prawa zaspokojonego wierzyciela pozwanych. Skoro powód spełnił zobowiązanie za wykonawcę, pierwotnie zobowiązanego względem podwykonawcy zgodnie z postanowieniami umowy podwykonawczej, to jest uprawniony do dochodzenia od pozwanych zwrotu całej zapłaconej należności.

Tylko na marginesie wskazać należy, że nawet gdyby uznać za trafne stanowisko pozwanych, że umowa podwykonawcza nie stanowi umowy o roboty budowlane i nie mieści się w zakresie dyspozycji normy z art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c., to żądanie powoda znajdowałoby usprawiedliwienie w treści art. 518 § 1 pkt 3 k.c. zgodnie, z którym osoba trzecia, która spłaca wierzyciela, nabywa spleconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty, jeżeli działa za zgodą dłużnika w celu wstąpienia w prawa wierzyciela; zgoda dłużnika powinna być pod nieważnością wyrażona na piśmie. Nie ulega wątpliwości, że powód spełniając świadczenie na rzecz Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. działał za zgodą pozwanych. Po otrzymaniu wezwań podwykonawcy do zapłaty, a przed uregulowaniem na jego rzecz należności, powód zwrócił się do pozwanych pismami 8 kwietnia 2014 r. i 15 lipca 2014 r. do odniesienia się do tych żądań. W odpowiedzi na powyższe otrzymał informację, że roszczenia są uzasadnione i zgodne ze stanem ich zobowiązań, w związku z czym nie zgłaszają do nich zastrzeżeń.

Analizowanie pozostałych podstaw prawnych żądania powoda, które zostały wskazane w pozwie, Sąd uznał za bezprzedmiotowe. Wskazane wyżej podstawy prawne są bowiem wystarczające do uwzględnienia żądania pozwu.

Powód wypłacił Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. łącznie z tytułu wystawionych faktur kwotę 373.920 zł. W dniu 22 maja 2014 r. wypłacona została kwota 338.250 zł obejmująca należności z faktur: (...), (...), (...), (...), (...), a w dniu 19 sierpnia 2014 r. – kwota 35.670 zł obejmująca należność z faktury nr (...). Żądanie dochodzonej pozewm kwoty należy uznać za uzasadnione. Do chwili zamknięcia rozprawy wskazane wyżej kwoty nie zostały bowiem uregulowane przez pozwanych w żadnym zakresie. Nie zostały one również potrącone z wynagrodzenia należnego wykonawcy za wykonanie przedmiotowych robót.

Mając powyższe na względzie Sąd zasądził na rzecz powoda solidarnie od pozwanych dochodzoną pozewm kwotę. Podstawę solidarnej odpowiedzialności pozwanych stanowi subklauzula 1.14 Warunków Ogólnych Kontraktu w brzmieniu określonym w Warunkach Szczególnych Kontraktu (k.72v), zgodnie z którą jeżeli wykonawcą stanowi Konsorcjum, to osoby te będą uważane za solidarnie odpowiedzialne przed zamawiającym za wykonanie kontraktu, a także pkt I ppkt 3 umowy Konsorcjum, w którym strony Konsorcjum wskazały, że ponoszą względem zamawiającego wspólną, solidarną odpowiedzialność za realizację kontraktu. Solidarną odpowiedzialność członków Konsorcjum wobec zamawiającego statuuje również art. 141 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1986, z późn. zm.).

Kwestia realizacji gwarancji bankowej z tytułu nienależytego wykonania umowy pozostawała bez znaczenia dla oceny zasadności żądania powoda.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Stosownie do treści tych przepisów za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności, których wysokość w przypadku braku ich oznaczenia odpowiada odsetkom ustawowym.

Dla ustalenia momentu początkowego naliczenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia istotne znaczenie ma treść art. 455 k.c., który stanowi, że w sytuacji, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, to świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty.

W okolicznościach niniejszej sprawy uzasadnione, a zarazem wystarczające było wezwanie do zapłaty wyłącznie (...) k.s. w P. jako Lidera Konsorcjum zgodnie z postanowieniami łączącego strony kontraktu.

Powód wystawił na rzecz (...) k.s. w P. dwie noty księgowe: nr (...) z dnia 25 lipca 2014 r. i nr (...) z dnia 10 października 2014 r. i wezwał go do ich uregulowania w terminie 7 dni od daty otrzymania. Pierwsza z not obejmowała należności z faktur (...) na łączną kwotę 338.250 zł. A druga kwotę 35.670 zł z faktury nr (...).

Nota księgowa nr (...) wraz z zawartym w niej wezwaniem do zapłaty została doręczona pozwanemu w dniu 24 października 2014 r. (potwierdzenie odbioru k.131). Termin zapłaty upływał zatem w dniu 31 października 2014 r. Odsetki od tej kwoty Sąd zasądził zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 1 listopada 2014 r.

Powód nie przedstawił natomiast dowodu doręczenia (...) k.s. w P. pierwszej z not. W tym zakresie Sąd przyjął za powodem założenie, że (...) k.s. w P. odebrał wezwanie do zapłaty po upływie 7 dni od daty wystosowania wezwania, czyli w dniu 1 sierpnia 2014 r. i w konsekwencji zasądził odsetki zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 10 sierpnia 2014 r.

Z uwagi na zmianę brzmienia przepisu art. 481 § 2 k.c. z dniem 1 stycznia 2016 r., wprowadzoną ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty

w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1803), zasądzone w I wyroku odsetki od wskazanych w nich kwot należało określić od dnia 1 stycznia 2016 r. jako „odsetki ustawowe za opóźnienie”, a za okres wcześniejszy jako „odsetki ustawowe”.

O kosztach niniejszego postępowania, Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Z uwagi na to, że powód wygrał sprawę w całości obowiązek poniesienia wszystkich kosztów spoczywa na pozwanych. Szczegółowe wyliczenie tych kosztów Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu zgodnie z art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

. (...)

(...)